

การศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ : กรณีศึกษาท่าเรือภูเก็ต

Study of Guidelines for Community Based Tourism Development for Cruise Tourism: Case Study of Phuket Deep Sea Port

พัชรินทร์ เหลสกุล

Phatcharin Haesakul

สำนักพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร 10800

Institute of Technological Development for Industry, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok 10800

Corresponding Author: E-mail: phatcharin.h@itdi.kmutnb.ac.th

Received: 10 Jul. 2020 ; Revised: 22 Oct. 2020 ; Accepted: 2 Nov. 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ 2) ศึกษาศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่บริเวณท่าเรือที่สำคัญและพื้นที่ใกล้เคียงในการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ และ 3) เสนอแนวทางส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ประกอบการสายการบินเรือสำราญ และบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต จัดทำเส้นทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเชื่อมโยงจากท่าเรือภูเก็ต จัดทำแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นจุดหมายปลายทางในแต่ละเส้นทางและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า เส้นทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพเชื่อมโยงจากท่าเรือภูเก็ต กำหนดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ 3 เส้นทาง คือ 1) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนย่านเมืองเก่า 2) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านบ่อแร่และชุมชนบ้านบางโรง และ 3) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านกมลา ชุมชนบ้านเขานนและชุมชนบ้านท่าฉัตรไชย และแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ มี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการยกระดับมาตรฐานของชุมชน ด้านพื้นที่ ด้านภาษา ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้านบรรจุภัณฑ์ ด้านการตลาด ด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ด้านการตลาดให้บริการและด้านการทำความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว

คำสำคัญ : แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ท่าเรือภูเก็ต การท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

Abstract

This research aims to: 1) study the routes and tourism activities for supporting tourism by cruise ships, 2) study the potential and readiness of the major port areas and neighboring areas for cruise tourism, and 3) propose guidelines to encourage communities and localities to participate in tourism management in support of cruise tourism. The related information, documents, and research were gathered through the interview with cruise operators and travel agencies in Phuket to establish a route to promote tourism with potential links from Phuket Port. Then, guidelines for the community tourism were developed to promote the travel destination in each route. There were workshops to listen to opinions of stakeholders.

The research results revealed that there are 3 routes to promote community tourism with potential links from Phuket Port which are: 1) the old town community route, 2) Baan Bo Ra community and Baan Bang Rong community tourism routes, and 3) Baan Kamala community, Baan Khanaen community and Baan Tha Chatchai community. The guidelines for the development of the community to be a tourist destination to support cruise tourism consisted of 9 aspects, which are raising the standards of the community, community area, languages, products, packaging, marketing, public relations through online media, service trial, and cooperation with travel agencies

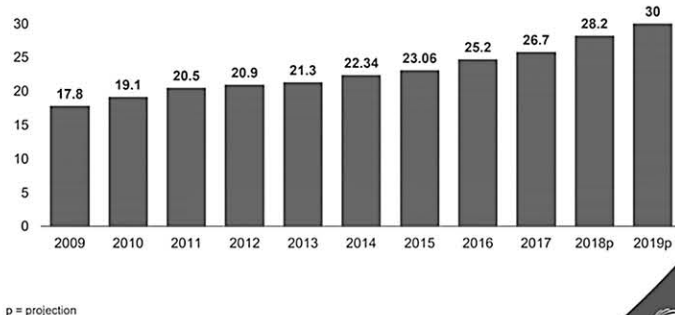
Keywords : Community Tourism, Phuket Pier, Cruise Tourism

1. บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยเรือสำราญของโลกมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยสมาคมล่องเรือสำราญระหว่างประเทศ (CLIA-Cruise Lines International Association) [1] ได้รายงานสถานการณ์แนวโน้มของอุตสาหกรรมการเดินทางเรือสำราญทั่วโลก มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 (ค.ศ. 2009) ถึง พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2018) ดังภาพที่ 1

ทั้งนี้ใน พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) คาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยเรือสำราญทั่วโลกถึง 30 ล้านคน โดยทวีปเอเชียมีการเติบโตที่น่าสนใจเนื่องจากมีฤดูกาลที่เหมาะสมต่อการเดินทางเรือตลอดทั้งปี มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและสวยงาม มีความคุ้มค่าสูง ประกอบกับนักท่องเที่ยวชาวเอเชียมีความสนใจในการท่องเที่ยวด้วยเรือสำราญเพิ่มมากขึ้น

CLIA Global Ocean Cruise Passengers (In Millions)

ภาพที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวเรือสำราญรอบโลก [1]

ประเทศไทยมีศักยภาพต่อการรองรับการท่องเที่ยว โดยเรือสำราญในระดับที่สูง ทั้งความได้เปรียบจากทำเลที่ตั้งที่อยู่ระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ประกอบกับภูมิอากาศที่เหมาะสม และมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ชื่นชอบและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ทั้งฝั่งอันดามันและฝั่งอ่าวไทย มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและความน่าสนใจของวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นที่สนใจของสายเดินเรือต่าง ๆ เช่น Royal Caribbean International, Costa, Princess, Celebrity, Seaborne, Silver Sea และ Star Cruises ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะประเทศไทยเริ่มมีบทบาทสำคัญในธุรกิจเรือสำราญในอนาคต อีกทั้งในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) [2] กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว รักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก เพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง พัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น ด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยยึดประชาชนเป็นสำคัญ

นอกจากนั้นแผนการปฏิรูปประเทศ [3] ด้านเศรษฐกิจได้กำหนดวัตถุประสงค์รวมเพื่อยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการกระจายความเจริญและความเข้มแข็งของภาคสังคม ปรับบทบาทโครงสร้างและกลไกสถาบันบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศ ในส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ. ศ. 2560-2564) [4] ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป้าหมายที่ 3 เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง ในด้านการท่องเที่ยวนั้น แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) [5] ได้กำหนดให้การท่องเที่ยวโดยเรือสำราญเป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวเป้าหมาย

ที่ต้องพัฒนา เพื่อยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาค ประกอบกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570 [6] ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล มีการกระจายรายได้ที่สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ให้กับชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งปี 2561 ได้มีการดำเนินการพัฒนาชุมชนภายใต้โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มรายได้ให้ประชาชนอย่างยั่งยืนโดยการนำการท่องเที่ยวให้มาเชื่อมโยงกับสินค้าโอท็อปที่มีในชุมชนให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวได้ทั้งธรรมชาติ ทั้งสะดวกเลือกซื้อสินค้าที่เป็นภูมิปัญญาในชุมชนเป็นการสร้างผู้ประกอบการที่เป็นคนในชุมชน คิดเอง ขายเอง นำเสนอ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ มาแปลงเป็นรายได้ ทำให้รายได้นั้นสามารถกระจายอยู่ภายในชุมชน โดยมีความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับชาติ

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากท่าเรือที่สำคัญสู่ชุมชน ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพของเส้นทาง ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาและยกระดับการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยเรือสำราญเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ให้เกิดการกระจายการเดินทางของนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ และสร้างความมั่งคั่งให้แก่ชุมชนและประชาชนในบริเวณใกล้เคียงกับท่าเรือโดยตรง

นอกจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น การท่องเที่ยวเรือสำราญถือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นการบริการที่โดดเด่น ความสะดวกสบาย ความหลากหลายของกิจกรรมและมีความคุ้มค่าเงินและโดยเฉพาะท่าเรือตลอดเส้นทางเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมายหลักในการตัดสินใจเลือกเรือ ได้แก่ ความสะดวกสบาย ความหลากหลายและประสบการณ์ ซึ่งเป็นแรงจูงใจหลักในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

การศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยว
โดยเรือสำราญ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางและ
กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างศักยภาพและ
ความพร้อมของพื้นที่บริเวณท่าเรือ และส่งเสริมให้ชุมชน
และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวสำหรับ
รองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว
สำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่
บริเวณท่าเรือที่สำคัญและพื้นที่ใกล้เคียงในการท่องเที่ยว
โดยเรือสำราญ

2.3 เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่น
มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวสำหรับรองรับการ
ท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง
เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ
แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและพฤติกรรมของ
นักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วยเรือสำราญ

3.2 สัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่าเรือสำราญ บริษัท
นำเที่ยว และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (อาทิ สำนักงาน
การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต สำนักงานเจ้าท่า
ภูมิภาค 5 ภูเก็ต ผู้บริหารหน่วยงานท้องถิ่น และผู้นำ
ชุมชนท่องเที่ยว) จำนวน 16 คน รวมทั้งสำรวจความ
ต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางด้วย
เรือสำราญ จำนวน 200 คน

3.3 จัดทำเส้นทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มี
ศักยภาพเชื่อมโยงจากท่าเรือภูเก็ต

3.4 จัดทำแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ
ชุมชนที่เป็นจุดหมายปลายทางในแต่ละเส้นทาง พร้อม
เสนอแนวความคิดหลักต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
เช่น การบริหารจัดการ การพัฒนาภูมิทัศน์ รูปแบบ
(Theme) การนำเสนออัตลักษณ์ของพื้นที่ กิจกรรม
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือรูปแบบการท่องเที่ยว

ของชุมชน เป็นต้น

3.5 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีผู้เข้าร่วมจาก
หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
จากพื้นที่ท่าเรือและเส้นทางสำหรับการท่องเที่ยว เพื่อ
รับฟังความคิดเห็นและรวบรวมข้อเสนอแนะมาปรับปรุง
เส้นทางและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน
ในแต่ละเส้นทาง จำนวน 73 คน

4. ผลการวิจัย

4.1 เส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับ
รองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญจากท่าเรือภูเก็ต

1) ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่เป็นเกาะขนาดใหญ่
ที่สุดในประเทศไทย ตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ
ฝั่งทะเลอันดามัน การเดินทางเข้าสู่ภูเก็ตนอกจากทาง
เรือแล้ว สามารถเดินทางรถยนต์ซึ่งมีเพียงเส้นทางเดียว
ผ่านทางจังหวัดพังงา โดยข้ามสะพานสารสิน (สะพาน
คนเดิน) และสะพานคู่ขนาน (ทางรถ) คือ สะพาน
ท้าวเทพกระษัตรีและสะพานท้าวศรีสุนทร เพื่อเข้าสู่
ตัวจังหวัดและทางอากาศโดยมีท่าอากาศยานนานาชาติ
ภูเก็ตรองรับ

2) ด้วยลักษณะที่เป็นเกาะของจังหวัดภูเก็ต
จึงมีท่าเรือรองรับเรือสำราญได้ทั้งทางฝั่งตะวันออก
(ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต (อ่าวมะขาม) และฝั่งตะวันตก (ท่าเรือ
ชั่วคราวสะพานคอรัลบีช หน้าหาดป่าตอง) ซึ่งสามารถ
รองรับเรือสำราญได้ครั้งละหลายลำ ภูเก็ตเป็นจังหวัด
ที่มีเสน่ห์ด้านการท่องเที่ยว และเป็นจุดหมายปลายทาง
ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ โดยมีสถานที่ท่องเที่ยว
ที่หลากหลายและมีชื่อเสียงหลายแห่ง เช่น ชายหาด
รอบเกาะ จุดชมวิวกะรน ชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ต
วัดฉลอง วัดพระทอง แหลมพรหมเทพ ภูเก็ตแฟนตาซี
พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ เป็นต้น

3) เส้นทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ที่มีศักยภาพเชื่อมโยงจากท่าเรือภูเก็ต กำหนดเป็น
เส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ 3 เส้นทาง ดังนี้

3.1) เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 1 ประกอบ
ด้วย 1 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนย่านเมืองเก่า โดยกำหนด
เส้นทางดังนี้

• ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต - ชุมชนย่านเมืองเก่า (ระยะทาง 10.7 กิโลเมตร) ใช้เวลาในการเดินทางระหว่างสถานีไม่เกิน 10 นาที ประกอบด้วย 4 สถานี ดังนี้ สถานีที่ 1 คือ พิพิธภัณฑ์เพอรานากันนิทัศน์ สถานีที่ 2 คือ บ้านเลขที่ 92 ร้านกาแฟบรรยากาศแบบบ้านโบราณ สถานีที่ 3 คือ บ้านเลขที่ 78 หม่อเส้ง มิวเซียม สถานีที่ 4 คือ บ้านเลขที่ 146 เขียนภาษาจีน ประกอบด้วยกิจกรรม ชมพิพิธภัณฑ์เพอรานากันนิทัศน์ บอกเล่าเรื่องราวของจังหวัดภูเก็ต ของสะสมล้ำค่า ชมบ้านเลขที่ 92 ร้านกาแฟบรรยากาศแบบบ้านโบราณ ชมบ้านเลขที่ 78 หม่อเส้ง มิวเซียม (MOH SENG Historic House Museum) ของเก่า ของหาชมได้ยาก สถาปัตยกรรมและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ ศาลเจ้าแสงธรรม

• ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต - ชุมชนบ้านบ่อแร่ ระยะทาง 4.9 กิโลเมตร ประกอบด้วยกิจกรรมชมกำแพงป่าโกงกาง กิจกรรม “กินข้าว เ้าจุ่มเล และจุดชมวิว 360 องศา เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ OTOP

3.2) เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 2 ประกอบด้วย 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านบ่อแร่และชุมชนบ้านบางโรง กำหนดเส้นทาง ดังนี้

• ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต - ชุมชนบ้านบางโรง ระยะทาง 39.1 กิโลเมตร ประกอบด้วยกิจกรรมทำกระเป๋าบ่า ย่ำหาหา ชมไร่และชิมสับปรด ปลูกหญ้าทะเล กิจกรรม CSR พายเรือคายัค และทำ EM Ball

3.3) เส้นทางท่องเที่ยวเส้นทางที่ 3 ประกอบด้วย 3 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านกมลา ชุมชนบ้านแซน และชุมชนบ้านท่าฉัตรไชย กำหนดเส้นทาง ดังนี้

ภาพที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ ท่าเรือภูเก็ต เส้นทางที่ 1

ภาพที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ ท่าเรือภูเก็ต เส้นทางที่ 2

ภาพที่ 4 เส้นทางท่องเที่ยวสำหรับรองรับการท่องเที่ยว

โดยเรือสำราญ ท่าเรือภูเก็ต เส้นทางที่ 3

• ท่าเรือชั่วคราวสะพานคอรัลบีช

หน้าหาดป่าตอง - ชุมชนกมลา ระยะทาง 9.7 กิโลเมตร เมื่อเดินทางถึงชุมชนกมลามีการต้อนรับโดยทีมงานท่องเที่ยวชุมชน บริการอาหาร เครื่องดื่มและขนมพื้นบ้านของชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมชมธรรมชาติหาดลาไย ถ่ายรูปที่ชายหาด เดินทางไปที่หมู่ที่ 5 ทำกิจกรรมที่น้ำตกบางหวาน และชม OTOP กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ส้มควายแปรรูป/ของที่ระลึกจากพืชพื้นถิ่น การสาธิตการทำอาหารพื้นถิ่น ขนมไทย เดินทางไปหมู่ที่ 1 ชมธรรมชาติน้ำตกเส้นทางเดินป่า เดินทางไปหมู่ที่ 3 นอกเล นวดแผนไทย

• ท่าเรือชั่วคราวสะพานคอรัลบีช

หน้าหาดป่าตอง - ชุมชนบ้านแขนง ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมกลาง ระยะทาง 31.6 กิโลเมตร ประกอบด้วย กิจกรรมเล่าประวัติศาสตร์ชุมชน ต้อนรับด้วยน้ำมะพร้าว/ผลไม้พื้นเมือง ชมการรำโนราห์/ฝึกรำโนราห์ ฐานกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมตามฐานการเรียนรู้ อาหารหลักพื้นเมืองโบราณ มีการสาธิตการต้มกะทิ ผักเหลียงหอยวกกล้วย กิจกรรมต้มส้มสมพรหม อาหาร

ว่างพื้นเมืองโบราณ การทำส้มตำกลางโบราณ การทำเกลือเคย เรียนรู้เรือนขนมพื้นเมืองโบราณ ทำขนมครกโบราณ ทำขนมคุ (ขนมโค) ทำข้าวหลาม มีฐานการเล่นพื้นบ้าน กิจกรรมการสืบทอดเลือก กิจกรรมการจักสานโบราณไถ่ถอนเรือนไทย ทำโบายด้วยทางมะพร้าว กิจกรรมกริยาดงพารา กิจกรรมชิมชา/ยาตองชมเรือนไทยกลางโบราณ (เรือนไทยสมัยท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร)

• ท่าเรือชั่วคราวสะพานคอรัลบีช

หน้าหาดป่าตอง - ชุมชนบ้านท่าฉัตรไชย ระยะทาง 52.1 กิโลเมตร ประกอบด้วยกิจกรรม จับจกจันทะเล พายเรือคายัค ชมธนาคารปูม้า กระชังกุ้งมังกร ลอบดักปลา และพื้นที่ผ้าบาติก ล่องเรือชมวิถีชีวิต/ประวัติศาสตร์ชุมชน ลอดใต้สะพานรักสารสิน เที่ยวชมหมู่บ้านชาวเลมอกลีนแหลมหลา สาธิตการทำเครื่องมือดักปลา ชมหาดทรายแก้ว เดิมชมเส้นทางธรรมชาติ

4.2 การสร้างศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่บริเวณท่าเรือภูเก็ตและพื้นที่ใกล้เคียงในการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ หลายภาคส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ควรมีแนวทางในการขับเคลื่อนเพื่อสร้างศักยภาพให้กับชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1) เพื่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานควรมีการผลักดันการท่องเที่ยวกระแสรองในรูปแบบของ Communities Benefitting Through Tourism (CBTT) ที่มุ่งเน้นการกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน ให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิม โดยสร้างความเข้มแข็งให้แก่คนในชุมชน ให้รู้จักการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีความสุข อยู่ดีกินดีในแบบวิถีพอเพียง

2) หน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน

ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์ผ่านโครงการบริหารความร่วมมือภาคีเครือข่ายระดับต่าง ๆ อันจะช่วยหนุนเสริมและผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ซึ่งจังหวัดภูเก็ตมีคณะกรรมการการท่องเที่ยวชุมชนที่จะเป็นตัวแทนของชุมชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐพัฒนาการท่องเที่ยวได้

3) ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทในการบำรุงรักษา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์วิถีชีวิตวัฒนธรรมของชุมชนโดยตรง ที่มีอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้วิถีชีวิต และส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีความตระหนักในการรักษาศิลปวัฒนธรรมและสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นได้

4) เพื่อให้การจัดการท่าเรือเกิดประสิทธิภาพภาครัฐควรให้การสนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันเรือสำราญมีการสร้างเพื่อให้มีขนาดใหญ่สำหรับรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ให้ความนิยมในการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญมากขึ้น จากข้อจำกัดของกฎ/ระเบียบ ส่งผลให้เรือสำราญที่มีขนาดใหญ่ไม่สะดวกในการเข้าจอดเทียบท่าได้ รวมถึงพิธีการตรวจคนเข้าเมืองของผู้โดยสารและลูกเรือของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวโดยเรือสำราญที่ท่องเที่ยวในโปรแกรมแบบ One Day Trip ซึ่งต้องการระยะเวลาในการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกิจกรรมในโปรแกรมนั้น ๆ หากเกิดความล่าช้าในขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง หรือขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งจะส่งผลให้โปรแกรมการท่องเที่ยวนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อระยะเวลาในการท่องเที่ยว จึงควรมีการกำหนดแนวปฏิบัติที่รัดกุมและรวดเร็ว

4.3 แนวทางการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ

ชุมชนในหลายพื้นที่ที่มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยเรือสำราญได้ แต่ยังคงขาดรูปแบบการนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชน คุณภาพ และมาตรฐานของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ตลอดจนความรู้ ความสามารถของผู้นำหรือประธานกลุ่มและสมาชิก โดยเฉพาะการที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มากับเรือสำราญ ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกับนักท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งที่ผ่านมานักท่องเที่ยวมีข้อจำกัดในด้านเวลาที่มีเวลาท่องเที่ยวภายใน 1 วัน (5-10 ชั่วโมง) และนักท่องเที่ยวไม่นิยมซื้อสินค้าเพื่อการบริโภคแต่เป็นการซื้อของที่ระลึกหรือของฝากเป็นส่วนใหญ่ โดยประเด็นที่ควรมีการต่อยอดเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ ดังนี้

1) ด้านการยกระดับมาตรฐานของชุมชนชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวจะต้องทำการยื่นขอประกาศเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือชุมชนตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของชุมชนในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาเที่ยวในชุมชน

2) ด้านพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนหลายแห่งมีสถานที่ไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งสถานที่จัดแสดงความเป็นอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งกิจกรรมอาจจะเป็นการแสดงหรือการสาธิต ตลอดจนพื้นที่จัดจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน รวมไปถึงทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว บริเวณที่จอดรถ บริการห้องสุขา ป้ายประชาสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ แผนผัง ผลิตภัณฑ์ ควรมีการจัดทำเป็น 2 ภาษา โดยใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นหลัก ซึ่งในด้านนี้จะต้องมีการออกแบบและจัดสร้างสถานที่เพิ่มเติมมากขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยในส่วนของงบประมาณ อาจจะมาจากสำนักงานพัฒนาชุมชน หรือสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ตหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ด้านภาษา ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ยังขาดความพร้อมในการนำเสนอข้อมูลชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งอาจจะต้องให้มัคคุเทศก์ที่มากับบริษัทนำเที่ยวแปลให้กับนักท่องเที่ยวฟัง ซึ่งบางครั้งอาจจะไม่ตรงกับสิ่งที่ชุมชนนำเสนอ ในการพัฒนาควรพัฒนาเยาวชนในชุมชนให้ได้เรียนรู้และเข้าใจวิถีชุมชนรวมทั้งการฝึกทักษะด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ หรือการทำความร่วมมือกับสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยว นำนักศึกษาที่เรียนในรูปแบบสหกิจศึกษา (ทวิภาคี) มาเรียนรู้วิถีชุมชนตามระยะเวลาการเรียนของนักศึกษาและฝึกนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นที่นักศึกษามีศักยภาพ เมื่อมีนักท่องเที่ยวจากเรือสำราญเข้ามาเที่ยวในชุมชนจึงให้นักศึกษาเป็นผู้นำเสนอข้อมูลชุมชน

4) ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มากับเรือสำราญ ด้วยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษาเรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ ส่วนสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ซื้อส่วนมากจะเป็นของที่ระลึกที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นชุมชนต้องเน้นไปที่การสาธิต หรือปฏิบัติให้นักท่องเที่ยวได้เห็นขั้นตอนของการผลิตหรือให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยในด้านของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวจะต้องได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐานด้วย ในประเด็นนี้ชุมชนจึงต้องมีพี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษาซึ่งอาจจะทำในรูปของโครงการเพื่อการพัฒนา ร่วมกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านงบประมาณควรได้รับการสนับสนุนจากท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

5) ด้านบรรจุภัณฑ์ ในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของสินค้าที่นำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาให้ได้ทั้งคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงการแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ในการพัฒนาควรได้รับการสนับสนุนในรูปแบบของโครงการจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อาจจะเป็นการพัฒนา ร่วมกับการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้วย

6) ด้านการตลาด ชุมชนต้องเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับการทำการตลาด โดยเฉพาะการทำการตลาดเพื่อความเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ต้องตั้งคำถามและตอบให้ได้ว่า จะนำเสนออะไรของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว และจะนำเสนอในลักษณะใด สามารถจำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ เข้าใจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เรียนรู้และนำมาปรับปรุงการให้บริการ ยกเว้นความเป็นอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ยังคงเหมือนเดิมเรียนรู้เพื่อการนำเสนอที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เพราะนักท่องเที่ยวในแต่ละกลุ่มชอบการท่องเที่ยวไม่เหมือนกัน รวมทั้งการตั้งราคาที่เหมาะสมกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ และการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้การจัดทำด้านการตลาดอาจจะร่วมกับบริษัทนำเที่ยวสมาคม หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7) ด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ การประชาสัมพันธ์โปรแกรมท่องเที่ยว กิจกรรม และข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน ผ่านทางสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ อาทิ Facebook, Line, Instagram, WeChat เป็นต้น เพื่อรองรับกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ค้นหาความเป็นตัวตนของชุมชน ในประเด็นนี้ ชุมชนควรมีคณะทำงานและที่ปรึกษาเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย อาจจะขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

8) ด้านการได้ทดลองให้บริการ โปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนกำหนดขึ้นในแต่ละพื้นที่หรือในแต่ละกิจกรรมควรได้รับการทดลองใช้ก่อนการมาของนักท่องเที่ยวที่มากับเรือสำราญ เช่น การนำเสนอให้กับบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ หรือการนำนักท่องเที่ยวที่มากับเรือสำราญได้ทดลองใช้บริการโดยผ่านการนำเสนอของบริษัทนำเที่ยวร่วมด้วย ในประเด็นนี้ควรได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ตและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการดำเนินการซึ่งอาจจะต้องใช้บูรณาการการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เพราะการทดลองใช้โปรแกรมท่องเที่ยวได้เมื่อทุกอย่างมีความพร้อมแล้ว

9) ด้านการทำความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยวจากการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการที่ผ่านมาและในอนาคตการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเรือสำราญจะเกิดขึ้นได้และประสบผลสำเร็จส่วนหนึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากบริษัทนำเที่ยว หรือตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว เนื่องจากการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเรือสำราญส่วนมากจะเลือกท่องเที่ยวตามโปรแกรมที่บริษัทนำเที่ยวได้จัดทำเพื่อนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยวผ่านทางตัวแทนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในส่วนในประเทศไทยและต่างประเทศ ในประเด็นนี้รัฐบาลอาจจะต้องกำหนดว่าเส้นทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งควรประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอย่างน้อย 1 แห่ง

5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ เป็นจังหวัดที่มีท่าเรือในลิ้งในฝั่งตะวันออก และท่าเรือชั่วคราวในฝั่งตะวันตก (ท่าเรือชั่วคราวสะพานคอรัลบีช หน้าหาดป่าตอง) ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจากเรือสำราญได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการรายงานสถิติประเทศที่มีเรือสำราญเข้ามาแวะพักมากที่สุด 10 อันดับแรกของภูมิภาคเอเชีย ในปี พ.ศ.2562 (ค.ศ. 2019) ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม ไทย อินโดนีเซีย ฮองกง อินเดีย เกาหลีใต้ และจีน ตามลำดับ โดยที่ประเทศไทยมีเรือสำราญเข้ามาแวะพักอันดับ 5 ของภูมิภาค [7] ในประเทศไทยโดยเฉพาะท่าเรือชั่วคราวสะพานคอรัลบีช หน้าหาดป่าตอง มีเรือสำราญเข้ามาใช้บริการมากที่สุด (จำนวน 188 ลำ) อีกทั้งจังหวัดภูเก็ตมีสถานที่ท่องเที่ยวทุกรูปแบบทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ ทางธรรมชาติ กิจกรรมการช้อปปิ้ง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ทางวัฒนธรรม ชมเมือง ชมวิถีชุมชน เพื่อเป็นการรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญจึงกำหนดเส้นทางท่องเที่ยววิถีชุมชนเป็น 3 เส้นทาง คือ 1) เส้นทางท่องเที่ยว ชุมชนย่านเมืองเก่า 2) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านบ่อแร่ และชุมชนบ้านบางโรง 3) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านกมลา ชุมชนบ้านแขน และชุมชนบ้านท่าฉัตรไชย

สำหรับแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ มี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการยกระดับมาตรฐานของชุมชน ด้านพื้นที่ ด้านภาษา ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ ด้านบรรจุภัณฑ์ ด้านการตลาด ด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ด้านการทดลองให้บริการ และด้านการทำความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับโพซูร์ [8,9] พบว่า เกาะภูเก็ตซึ่งมีจุดเด่นในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติขณะที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ยังมีน้อยและขาดกลไกในการจัดการการที่ดีเพียงพอ จึงควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเพิ่มส่วนที่ยังขาดอยู่ให้สามารถนำไปสร้างรายการนำเที่ยวที่น่าสนใจ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวต้องมีความหลากหลาย แตกต่างและคุ้มค่า นอกจากสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวและสร้างความพึงพอใจแล้ว ยังสามารถดึงดูดเรือสำราญและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งในส่วนของผู้ให้บริการ แม้ว่าการต้อนรับ มิตรไมตรีจะสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวเรือสำราญ แล้วสิ่งที่ประเทศไทยต้องพัฒนาคือ ทักษะ ความรู้ความชำนาญของผู้ให้บริการ เพื่อเพิ่มศักยภาพ และสร้างความพร้อมในการแข่งขันและเป็นการพัฒนาจุดแข็งให้เข้มแข็งมากขึ้น รวมถึงแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) [5] กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุล และยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยว กำหนดให้มีการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งในเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมนวัตกรรมด้านการพัฒนาสินค้า OTOP และบริการด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยให้ความรู้และ

การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยในแต่ละท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการสร้างสรรค์สินค้าและบริการชุมชน OTOP ให้โดดเด่นและมีคุณค่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนสำหรับรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือสำราญ ควรมีโครงการต่อเนื่องลงไปพัฒนาชุมชนที่ได้รับการประเมินให้เป็นชุมชนต้นแบบที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อการต่อยอดในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหน่วยงานที่ควรรับผิดชอบคือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภูเก็ต หรือกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติด้านการท่องเที่ยวโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

- [1] Sarah Kennedy. (2019). [online]. Cruise trends & industry outlook. [Retrieved 20 July 2019]. from <https://cruising.org/news-and-research/-/media/CLIA/Research/CLIA-2019-State-of-the-Industry.pdf>.
- [2] สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- [3] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). สรุปสาระสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี.
- [5] สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- [6] สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- [7] Cruise Lines International Association. (2018). [online]. Cruise Lines International Association (CLIA) Releases 2019 Cruise Travel Trends and State of the Cruise Industry Outlook Report. [Retrieved 20 July 2019]. from <https://cruising.org/en/news-and-research/press-room/2018/december/2019-cruise-travel-trends-and-state-of-the-cruise-industry-outlook>.
- [8] ไพฑูรย์ มนต์พานทอง. (2558). [ออนไลน์]. การท่องเที่ยวเรือสำราญกับความท้าทาย. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2562]. จาก <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-tat/menu-2015/menu-42015/682-42015-cruise>.
- [9] ไพฑูรย์ มนต์พานทอง. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการท่าเรือแบบผสมกับบริบทการท่องเที่ยวเรือสำราญ. WMS Journal of Management. ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม. 107-124.